

התכנית לתואר שני במדיניות ובתיאוריה של האמנויות M.A

ראש התכנית: ד"ר שאול סתר

ראש תחום האוצרות: גב' אילנית קונופני

רכז לימודי מוזיאולוגיה: ד"ר שמואל מאירי

יועץ אקדמי: פרופ' דרור פימנטל

רכזת התכנית: גב' קרן כהן

טלפון: 02-5631584

דוא"ל: m.a.prg@bezalel.ac.il

בעת הזו נדמה כי הולך וגדל הפער בין המציאות לבין ייצוגיה. אין זה רק הפער בין המציאות כפי שהיא לבין תפיסתנו אותה אלא גם פער בין המציאות לדימויים הסובבים אותנו. דימויים אלה משמשים, בעת ובעונה אחת, תווך שמבעד לו אנו יודעים את העולם ומסך המונע מאיתנו גישה לעולם בממשותו. האמנות והתרבות מתמקמות במרחב זה שבין התווך למסך, החלון לוויילון, המראה למערה. כדי להבין כיצד פועלות האמנות והתרבות מתוך הדימויים ונגדם, איזו תמונת עולם הן מציגות בפנינו ואיזה עולם הן מסתירות מאיתנו או מבקשות לחשוף לעינינו, יש צורך בניתוח השוואתי, דיון תיאורטי, מחקר והכשרה בתחומי מחשבת האמנות העכשווית וביקורת התרבות. רכיביו של תחום הדעת של התכנית לתואר שני במדיניות ותיאוריה הם פילוסופיה של האמנות ואסתטיקה, אוצרות, מוזיאולוגיה ומדיניות תרבות, תיאוריה ביקורתית, היסטוריה וסוציולוגיה של האמנות והעיצוב — תחום הדעת שבו ניתן ליצירה האמנותית ולמעשה התרבותית פשר ובו נבחנים הדימויים והייצוגים המרכיבים את העולם המקומי והגלובלי.

התיאוריה של האמנויות היא מכלול המחשבה והכתיבה שנוצר בסמוך ליצירה בדימוי ובחומר: החל באמנויות ואמנים שהמשיגו בלשונם את מעשיהם, דרך הכתיבה הביקורתית והמסאית על אודות האמנויות השונות, עבור בפעולה האוצרותית והמחקר האקדמי וכלה בנתיביו הרבים של השיח הציבורי שחג סביב למעשה היוצר. זאת מתוך ההכרה כי אין אמנות ללא שיח אמנותי; ואין תרבות ללא ביקורת תרבות.

התכנית לתואר שני במדיניות ותיאוריה של האמנויות היא תכנית עיונית ומחקרית שמשלבת לימודי אוצרות וביקורת. היא מתקיימת באקדמיה לאמנות ועיצוב כתכנית שקרובה לעשייה האמנותית העכשווית, לאתר הלימוד שלה ולסדנה שבה היא מתהווה. זוהי תכנית יחידה מסוגה שעוסקת בקשר שבין התיאוריה של האמנות לפרקסיס האמנותי על אגפיו השונים — היצירתי, האוצרותי והביקורתי.

זו תכנית בין-תחומית שמכשירה חוקרים וחוקרות בתחומי האמנות העכשווית והתרבות החזותית ואנשי ונשות מקצוע בתחומי האוצרות, המוזיאולוגיה והכתיבה על אמנות. לתכנית פן מעשי — פרקטיקה אוצרותית וכתובה ביקורתית ומסאית על אמנות; ופן עיוני — לימודי תיאוריה ביקורתית, פילוסופיה וסוציולוגיה של האמנות ואמנות העכשווית. התכנית יוצרת סביבה אקדמית עדכנית ומרחב יצירתי שוקק של מחקר ופעולה בשדה האמנות העכשווית בישראל ומחוצה לה.

מרכיבי התכנית

הלימודים בתכנית נערכים יומיים בשבוע. יום אחד מוקדש ללמידה עיונית אקדמית, דרך מספר מצומצם של מבואות ייחודים לתואר השני ושורה של סמינרים שמעמיקים בחקר התרבות והאמנות ומתקיימים בקבוצות למידה קטנות. יום לימודים שני מוקדש לסדנאות בנושאי האוצרות והכתיבה שמשלבות תיאוריה ופרקטיקה, סדנאות שחברות לידע המקצועי האצור במחלקות השונות בבצלאל וכוללות גם יציאה מן הקמפוס לאתרי לימוד נוספים.

מגוון הקורסים הרחב וצורות הלימוד השונות מאפשרים לסטודנטים של התכנית לפתח את כיוון המחקר וההתמחות שמעניין אותם. קבוצות לימוד קטנות והנחיה אישית מובילות ליצירת קשרים פרטניים בין סטודנטיות וסטודנטים ומרצות ומרצים. לתכנית שני מסלולים: מסלול מחקרי, שבו כותבים תזת אם איי, ומסלול לא מחקרי, שבו לא כותבים תזה. העבודה על התזה — משלב הרעיון, דרך גיבוש הצעת המחקר, מציאת מנחה ועבודה על הפרקים השונים — נעשית בהדרכה צמודה של מרצות ומרצים בתכנית.

התכנית מיועדת לבוגרות ובוגרי תואר ראשון בבצלאל ובמוסדות אחרים לאמנות ולעיצוב וכן לבוגרות ובוגרי תואר ראשון במדעי הרוח והאמנויות באוניברסיטאות השונות שמעוניינים להעמיק בלימודיהם, לפתח כלים לחשיבה תיאורטית, להתמחות באוצרות וביקורת ולעסוק בסוגיות הבערות של האמנות והתרבות בנות זמננו. הסטודנטים בתכנית מגיעים ממגוון עיסוקים ומעגלים חברתיים: כמה מהם סיימו זה עתה תואר ראשון, ואחרים כבר עובדים ועובדות במוסדות תרבות, אמנות וחינוך.

סגל המרצים והמרצות

ד"ר סתר שאול	ד"ר בן צבי טל
פרופ' פימנטל דרור	ד"ר ברנד רועי
קונופני אילנית	ד"ר בנימיני יצחק
קזין ארנה	ד"ר גלסנר אריק
ד"ר קרמניצר יובל	ד"ר הנדל אריאל
	ד"ר הרץ גל
	ד"ר כנעני עפרי
	כהן שניידרמן הילה
	ד"ר מאירי-דן נעמי
	ד"ר מאירי שמואל
	ד"ר מרקוביץ' דליה
	נלסון נירית
	פרופ' סלה אשר

תקופת הלימודים

הלימודים יתקיימו בימי רביעי וחמישי בקמפוס בצלאל ע"ש ג'ק, ג'וזף ומורטון מנדל במרכז העיר ירושלים.

היקף הלימודים

הדרישות הלימודיות כוללות 48 נ"ז מתוכן 6 נ"ז לפרויקט גמר במסלול המחקרי.

ו-52 נ"ז מתוכן 6 נ"ז לפרויקט גמר במסלול הלא מחקר.

דרישות התוכנית למעבר משנה לשנה וקבלת תואר מוסמך

מעבר משנה א' לשנה ב' מותנה בנוכחות הסטודנט/ית בכל הקורסים אשר הוגדרו במערכת לימודיו, בעמידה בכל החובות, ובקבלת ציון ממוצע של 75 לפחות בכל קורסי החובה (עבור המשך לימודים במסלול הלא מחקר) או 85 לפחות בכל קורסי החובה (עבור המשך לימודים במסלול המחקרי).

לצורך קבלת תואר M.A, יהא על הסטודנט/ית:

- לצבור 48 נ"ז במסלול המחקרי או 52 נ"ז במסלול הלא מחקר.
- לעמוד בדרישות פרויקט הגמר, כמפורט בהמשך.
- להגיש 2 עבודות בהיקף סמינריון ל-2 מתוך 3 הסמינרים הנלמדים בתכנית.
- לעמוד בכל הדרישות המנהליות הנדרשות מסטודנט/ית בבצלאל.

פרויקט גמר

פרויקט הגמר מתייחס להיבט מעשי של הלימודים.
הפרויקט מקנה 6 נ"ז והוא חלק בלתי נפרד מחובות התכנית.
על כלל הסטודנטים/ות לבחור פרויקט גמר אחד מבין שלוש האפשרויות:

פרויקט גמר – "תערוכה דה פקטו" בהנחיית אילנית קונופני

פרויקט גמר "תערוכה דה פקטו" הוא יצירת תערוכה הלכה למעשה. רעיון התערוכה יוצא לפועל באוצרות קבוצתית באופן שיתופי, תוך עידוד חשיבה אינדיבידואלית ועבודה אישית מול האמנים המציגים בתערוכה. כל סטודנטית וסטודנט מבצעים כיחידים וכקבוצה את שלל תפקידי האוצרות: העמקת המחקר וניסוח הרעיון האוצרותי, כתיבה אוצרותית, בחירת יצירות לתערוכה, קיום ראיונות וקשרי עבודה מתמשכים מול האמניות והאמנים, תכנון הצבה ועיצוב החלל. במקביל, הקבוצה תתנסה בצדדים הלוגיסטיים של הקמת תערוכה: הפקה והקמת התערוכה, ניהול לוחות זמנים, בניית תקציב וגיוס כספים, יח"צ ופרסום.
בכל שנה נבחר החלל שבו מוצגת התערוכה בהתאם לתכניה. תערוכות עבר שנוצרו במסגרת הקורס הוצגו בקמפוס החדש בצלאל, בבית הנסן, במוזיאון פתח תקווה, ובפיתוח פלטפורמה אוצרותית וירטואלית המושתתת על טכנולוגיה של מציאות רבודה שהוצגה במוזיאון ישראל.

פרויקט גמר – "גיליון" בהנחיית ארנה קזין

בפרויקט גמר זה יכתבו ויערכו הסטודנטיות והסטודנטים גיליון נושא של כתב עת ביקורתי על אמנות ויצירה, מתוך התבוננות במחלקות היצירה בצלאל. בשיתוף פעולה עם מחלקות היצירה בצלאל יבחרו משתתפות ומשתתפי הפרויקט סוגיה שמרתקת אותם ויתמקדו בה. יחד ילמדו את הנושא כפי שהוא בא לידי ביטוי בעבודות הסטודנטים במחלקות היצירה, ידונו בו, ויכתבו עליו במגוון סוגות של כתיבה על אמנות: רשימות ביקורת, רשימות דיוקן, רשימה על תופעה בשדה היצירה בצלאל ומחוצה לה, מסה או מאמר תיאורטי, ריאיון עם יוצרים, מסה ויזואלית.
במהלך הסמסטר תיערך עבודה אינטנסיבית ואינטימית על גיליון אחד של "גיליון" – עם ישיבות מערכת, יציאה לשטח, ביקור במחלקות, שיחות עם יוצרות ויוצרים, והרבה כתיבה ועריכה. פרויקט הגמר "גיליון" הוא הזדמנות להתנסות בכתיבה ובעריכה של כתב עת ביקורתי על אמנות ותרבות, ובכלל זה התנסות בפרסום, ובשיחה שמתגלגלת בעקבותיו. ה"גיליון" יופיע בדפוס ובאופן דיגיטלי, ויהיה מוכן לתערוכות הבוגרות/ים בצלאל תערוכות הגמר.

הגשת הצעה לתערוכה ואצירתה בפועל בגלריה בקמפוס בצלאל החדש / חלל אחר

הגשת הצעה כתובה לתערוכה עד התאריך 31.12.23 ופרזנטציה של הצעה בפני ועדת התערוכות של התכנית. מתוך ההצעות ייבחרו לכל היותר שתי תערוכות.

התכנית תעמיד תקציב של 8000 ₪ לתערוכה שאושרה + ציוד ממחסן בצלאל ושירותי הפקה.

מצ"ב לינק לקובץ שבויש להיעזר בבניית ההצעה

מימוש ההצעה לכדי אצירת התערוכה בפועל מותנת באישור ההצעה ע"י ועדת התערוכות.

התזה במסלול המחקרי

סטודנטים שהשלימו את הלימודים בשנה א' בציון ממוצע של 85 לפחות רשאים להירשם למסלול מחקרי בשנה ב'. התכנית תסייע לסטודנטים במציאת מנחה לעבודת התזה ותעמיד לרשות הסטודנטים סדנת תזה שבמהלכה יגבשו את הצעות המחקר ויחלו במחקר עצמו. על ההצעה לעבור את אישור המנחה האישי וזו תועבר לרכזת התכנית לאישור ועדת התזה. היקף עבודת התזה יהיה עד 80 עמודים (22,000 סימני דפוס).

שינויים בידיעון בצלאל

התכנית והאקדמיה רשאיות לערוך שינויים ותיקונים בתכנים המופיעים בידיעון זה, להוסיף עליהם, לגרוע מהם או לבטלם בכל עת במהלך שנת הלימודים. הודעה על כל שינוי שכזה תפורסם במודעות בלוחות התכנית או בדרך ראויה אחרת. השינויים מחייבים את כלל הסטודנטים/ות גם אם נקבעו או נכנסו לתוקף לאחר שהחלו את לימודיהם.

מבנה התוכנית

מבנה תכנית הלימודים במסלול המחקרי

שנה א'

2 קורסי מבוא שנתיים	= 4 ש"ש	8 נ"ז
2 קורסי מבוא סמסטריאליים	= 2 ש"ש	4 נ"ז
1 סמינר בחירה	= 2 ש"ש	4 נ"ז
קורס/י בחירה	= 2 ש"ש	4 נ"ז
מעשה האוצרות א+ב	= 2 ש"ש	4 נ"ז
סדנת תערוכות	= 2 ש"ש	4 נ"ז

סה"כ = 14 ש"ש = 28 נ"ז

שנה ב'

2 סמינרי בחירה	= 4 ש"ש	8 נ"ז
סדנה רעיונית	= 3 ש"ש	6 נ"ז
פרויקט גמר	= 3 ש"ש	6 נ"ז
סדנת תזה		ללא נ"ז (עובר/לא עובר)

סה"כ = 10 ש"ש = 20 נ"ז

סה"כ לימודי התכנית במסלול המחקרי: 24 ש"ש = 48 נ"ז.

עמידה בדרישות פרויקט גמר והתזה מהווה תנאי להשלמת החובות האקדמיים.

מבנה תכנית הלימודים במסלול הלא מחקרי

שנה א'

2 קורסי מבוא שנתיים	= 4 ש"ש	8 נ"ז
2 קורסי מבוא סמסטריאליים	= 2 ש"ש	4 נ"ז
1 סמינר בחירה	= 2 ש"ש	4 נ"ז
קורס/י בחירה	= 2 ש"ש	4 נ"ז
מעשה האוצרות א+ב	= 2 ש"ש	4 נ"ז
סדנת תערוכות	= 2 ש"ש	4 נ"ז

סה"כ 14 ש"ש = 28 נ"ז

שנה ב'

2 סמינרי בחירה	= 4 ש"ש	8 נ"ז
סדנה רעיונית	= 3 ש"ש	6 נ"ז
פרויקט גמר	= 3 ש"ש	6 נ"ז
קורס/י בחירה	= 2 ש"ש	4 נ"ז

סה"כ 12 ש"ש = 24 נ"ז

סה"כ לימודי התכנית במסלול הלא מחקרי: 26 ש"ש = 52 נ"ז.

עמידה בדרישות פרויקט הגמר מהווה תנאי להשלמת החובות האקדמיים.

פירוט הקורסים - שנה א'

לימודי מבוא - סמסטר א'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
מבוא למחשבת האמנות העכשווית א	ד"ר שאול סתר	2 נ"ז
מבוא לאמנות ואוצרות עכשווית א'	נירית נלסון	2 נ"ז
סוגיות במוזיאולוגיה	ד"ר שמואל מאירי	2 נ"ז
מתולדות האמנות לביקורת התרבות החזותית	ד"ר נעמי מאירי – דן	2 נ"ז

לימודי מבוא - סמסטר ב'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
מבוא לאמנות ואוצרות עכשווית ב'	ד"ר שאול סתר	2 נ"ז
מבוא לאמנות ואוצרות עכשווית ב'	נירית נלסון	2 נ"ז

סמינרי בחירה - סמסטר ב'

על כל סטודנט/ית בשנה א' ללמוד סמינר בחירה אחד

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
אָסֶת-אֶתיקה: האמנות כהכנסת אורחים	פרופ' דרור פימנטל	4 נ"ז
תרבות חומרית, זהות לאומית: בין צייתנות לביקורת	ד"ר דליה מרקוביץ'	4 נ"ז

קורסי בחירה - סמסטר ב' – חופשת סמסטר וקיץ

על כל סטודנט /ית בשנה א' ללמוד 4 נ"ז במסגרת קורס/י בחירה

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
סדנה בכתיבה על אמנות	ד"ר שאול סתר	4 נ"ז
ביקורת / תערוכת בוגרים קורס קיץ מרוכז	ד"ר טל בן צבי, ד"ר שאול סתר	2 נ"ז
בריאת העולם/בריאת האמנות סימפוזיון פרשני מרוכז בחופשת הסמסטר	ד"ר יצחק בנימיני	2 נ"ז

לימודי פרקטיקה – סמסטר א'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
מעשה האוצרות א - "מושג + אתר"	כהן - שניידרמן הילה	2 נ"ז
מעשה האוצרות ב - מנגנונים מוזיאליים; הוראות הפעלה, פרקטיקות פעולה	ד"ר עפרי כנעני	2 נ"ז

לימודי פרקטיקה – סמסטר ב'

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
סדנה רעיונית באוצרות	ד"ר רועי ברנד	4 נ"ז

סה"כ 28 נ"ז

פירוט הקורסים – שנה ב

לימודי חובה (לכותבי תזה בלבד) –

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
סדנת תזה	פרופ' דרור פיימנטל ד"ר טל בן צבי	ללא נ"ז

סמינרי בחירה

על כל סטודנט/ית בשנה ב' ללמוד שני סמינרי בחירה במהלך השנה

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
אסתטיקה/התנגדות: אמנות ודמיון פוליטי	ד"ר גל הרץ	4 נ"ז
קולנוע ופשיזם	פרופ' אשר סלה	4 נ"ז
שישים לשישים, או פוסטמודרניזם במבט היסטורי	ד"ר אריק גלסנר	4 נ"ז
תוצר, מוצר, יצירה: על המעשה האמנותי והפוליטי בעידן ההאצה הטכנולוגית	ד"ר יובל קרמניצר	4 נ"ז

לימודי פרקטיקה

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
סדנה רעיונית באוצרות וביקורת ב'	ד"ר אריאל הנדל ד"ר טל בן צבי	6 נ"ז

קורסי בחירה-סמסטר ב' – חופשת סמסטר וקיץ (למסלול שאינו מחקרי)

על כל סטודנט/ית בשנהב' במסלול שאינו מחקרי ללמוד 4 נ"ז במסגרת קורס/י בחירה

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
סדנה בכתיבה על אמנות	ד"ר שאול סתר	4 נ"ז
ביקורת / תערוכת בוגרים קורס קיץ מרוכז	ד"ר טל בן צבי, ד"ר שאול סתר	2 נ"ז
בריאת העולם/בריאת האמנות סימפוזיון פרשני מרוכז בחופשת הסמסטר	ד"ר יצחק בנימיני	2 נ"ז

פרויקט גמר

על כל סטודנט/ית לבחור פרויקט גמר אחד

שם הקורס	שם המרצה	נקודות זכות
פרויקט גמר – תערוכה דה פקטו	אילנית קונופני	6 נ"ז
פרויקט גמר – גיליון	ארנה קזין	6 נ"ז
תערוכה באוצרות אישית		6 נ"ז
	סה"כ למסלול בלי תזה	24 נ"ז
	סה"כ למסלול עם תזה	20 נ"ז

שימו לב:

סטודנטים. ות בפיצול לימודים שהתחילו את הלימודים בתשפ"ג בימי רביעי, ישלימו בתשפ"ד את ימי חמישי של שנה א'.

סטודנטים. ות בפיצול לימודים שהחלו לימודים בשנת הלימודים תשפ"א 2020-21 או לפני ויש להם עד 16 נ"ז להשלמה, יוכלו להשלים אותם בהתאם לבחירתם. ובאישור ועדת הוראה – יש להגיש בטופס הרישום הסבר לבחירה זו.

שימו לב כי יש ללמוד 3 סמינרים במהלך התואר בהיקף של 4 נ"ז כל אחד ופרויקט גמר אחד בהיקף של 6 נ"ז פרויקט הגמר ייעשה בשנה האחרונה של למידת הקורסים בתכנית

*לכל בקשה לתכנית אחרת תוגש ע"י הסטודנטית דרך רכזת התכנית לבדיקה ואישור של ועדת הוראה.

רשימת הקורסים

לימודי מבוא

מבוא למחשבת האמנות העכשווית א + ב

ד"ר שאול סתר

4 ש"ס, 4 נ"ז

קורס המבוא התיאורטי של התכנית יפגיש בין חטיבות נבחרות בתיאוריה הביקורתית לבין סוגיות מרכזיות באמנות העכשווית. בבסיסו תוצב שאלת היחסים בין התיאוריה לפרקטיקה - כשאלה של המחשבה החברתית הביקורתית, ממרקס ואילך, שעוסקת בקשר בין המשגה תיאורטית לבין פעולה פוליטית וטרנספורמציה חברתית; וכן שאלה של האמנות העכשווית שבה העשייה האמנותית מעוצבת מתוך אופני המחשבה והביקורת המתקיימים בה. במהלך הקורס נדון במורשת המודרניזם והאוונגרד, בחברת הראווה ובתרבות ההמונים; בדימוי כאשלייה, ראוה או אידיאולוגיה ובאנטי-דימוי כאפשרות אמנותית; בקטגוריה של העכשווי; בסינגולריות בין אוניברסליזם ופוליטיקה זהויות; בשאלת המדיום ובמצב הפוסטמודרניזם; במעמד האובייקט ובאמנות השתתפותית; ובפוסטקולוניאליזם, בגלובליזציה של עולם האמנות ובאפיסטמולוגיות מן הדרום הגלובלי.

מבוא לאמנות ואוצרות עכשווית א + ב

נירית נלסון

4 ש"ס, 4 נ"ז

הקורס מבקש לבחון את מהלכי העשורים האחרונים באמנות באמצעות התבוננות בשלוש זירות השלובות זו בזו: המעשה האמנותי, הפרקטיקה האוצרותית והשאלות התיאורטיות שעומדות בבסיסן. אמנות עכשווית אינה עוקבת אחר מהלך היסטורי קווי. התיאורטיקה קוונטית סוּטלנה ביום, למשל, קוראת לנו לחשוב על אמנות עכשווית שלא מבעד למסלולו של החייל במשחק השחמט אלא דווקא לזה של הסוס שמתקדם ישר ואז נע הצידה. התקדמות בזיג זג מפנה את תשומת הלב לא רק לדרך הראשית אלא גם לתעלות שבצידיה. האוצרות עוקבת אחר מסלולה של האמנות העכשווית ומכאן שהאוצרים והאוצרות נדרשו לחשוב על הפרקטיקה מחדש וגם להקנות לה תצורות שונות. האוצרות שנוּלדה מ"דאגה" לחפצים — מהפועל הלטיני curare — הרחיבה את "עשיית התערוכות" למקצוע החובק תיאוריה ופרקטיקה. בתקופתנו היא נעה בין חללים מוזיאליים לבין מרחבים ציבוריים ועוברת מהתבוננות מהצד אל חווייה אקטיבית והשתתפותית.

במבוא לאמנות ולאוצרות עכשווית נדון בכל אלה דרך סוגיות של זהות, מגדר, תפיסות של גוף וגוף בחלל —

בפרפורמנס, באמנות השתתפותית ובאמנות פמיניסטית עכשווית. נעסוק בשחורות, בדרום הגלובלי, בשינוי במעמד האובייקט ויחסו לסביבה הטבעית, הפנימית והוויזואלית. המעקב אחר מושגים אלה בשיח האמנותי והאוצרותי יאפשר מבט פנורמי על שדה האמנות שבו אנו פועלים.

מבוא למוזיאולוגיה

ד"ר שמואל מאירי

2 ש"ס, 2 נ"ז

מוזיאולוגיה היא תחום דעת חדש באופן יחסי העוסק בחקר המוזיאון על היבטיו השונים. מה הוא מוזיאון? מה היא מוזיאולוגיה? מה המשותף למוזיאונים השונים ובמה מתייחד מוזיאון האמנות מן המוזיאונים למדע, לטבע, להיסטוריה ולאתנוגרפיה? הקורס מתמקד בפרספקטיבות השונות של חקר המוזיאונים והפרקטיקה המוזיאולית, תוך הצגת מקרי בוחן של נושאים המעסיקים הן את הממסד המוזיאוני והן את המחקר האקדמי. דגש יושם על ארבעה היבטים מרכזיים: האוסף, החלל, התצוגה והמבקרים — על יחסי הגומלין ביניהם ועל השתנותם בזמן. הסוגיות בקורס יוצגו הן בחיתוך היסטורי והן בחיתוך תכני וגיאוגרפי. תידון ההגדרה המשתנה של המושג מוזיאון, אוספים, מיון, טקסונומיה וייצוג. מושגי היסוד אותנטיים, מקור (provenance) ו"קאנון"

יידונו בפירוט רב כמו גם מקומה של התערוכה – בין קבוע לארעי, בין דידיקטיקה לפופוליזם, והתפתחות אדריכלות המוזיאונים ממקדש ל"קליפה ריקה". דגש מיוחד יושם על ה"מוזיאולוגיה החדשה", תהליכי הדמוקרטיזציה של המוזיאונים וחוויית המבקר.

מתולדות האמנות לביקורת התרבות החזותית – בין מושאי מחקר לשיטות מחקר

ד"ר נעמי מאירי – דן

2 ש"ס, 2 נ"ז

היסטוריון האמנות ה"מודרניסט" ידע את גבולות השדה שעליו הופקד, כשם שהיה אמון על הכלים המתודולוגיים שניתנו בידיו. תחומי התוכן הרלוונטיים לו התקיימו בגזרות המוגדרות היטב של הציור-פיסול-אדריכלות, והנחת היסוד המוצקה היתה שתפקידו של המחקר הוא להגיע לזיקוק האמת ההיסטורית שאין בלתי. ברוב המחלקות לתולדות האמנות, בוודאי בישראל, לא העזו במשך שנים לעזוב את גבולותיה של "תרבות המערב", וגם כשעשו זאת, השיח המשיך להיות "מערבי" במהותו. מן הידועות, שבעשורים האחרונים נפרצו הגבולות, הן ככל שהדבר נוגע בשדה המחקר הן ככל שהוא נוגע בתפקידו של המחקר ובמתודולוגיות המחקר. השיח ה"פוסטמודרניסטי", שהלך ונפתח לסוגיות רב-תחומיות ובינתחומיות, החל לכרוך תחת מטריית העל של "התרבות החזותית" את המדיה המסורתית של האמנות ה"גבוהה" ומדיה שונים של תרבות פופולרית. בהכרח, המחקר המתהווה בשדה החדש החל להידרש לסוגיות הנוגעות במתודולוגיות היאות לו ובבסיסים התיאורטיים שעליהם הוא אמור להישען, כמו גם בשאלות שאותן עליו לשאול ובאפשרות קיומן של פרשנויות שונות שהן פועל יוצא של תצורות שיח וקהילות פרשניות מגוונות. וכך, בעוד שלעיתים נדמה כי הדיסציפלינה המסורתית של תולדות האמנות פושטת את הרגל, עולות ופורחות אופציות מחקר וכתובה חלופיות, הממירות מערכת קודים (שלא לומר, חוקים) אחת באחרת ומערערות זו על הלגיטימיות והרלוונטיות של זו.

קורס זה יבקש להציע אופציות שונות לקריאה של הדימוי החזותי באשר הוא לאורן של מתודולוגיות מגוונות. המקרים המרתקים הם אלו שמייצרים הצרחה או שילוב בין מושאי המחקר לבין תחומי דעת, דרכי התבוננות ודיסציפלינות שונים.

קורסי בחירה

בריאת העולם / בריאת האמנות

סימפוזיון פרשני מרכז בחופשת סמסטר *

ד"ר יצחק בנימיני

2 ש"ס, 2 נ"ז

4 ימים מרוכזים בימים שלישי-שישי כולל 09-12/4/24 (כולל)

שלישי-חמישי 10.00-16.00

שישי 9.00-14.00

בארבעה ימים של סימפוזיון אינטנסיבי שיפתח מרחב פרשני משותף למורצה ולתלמידים. ות נקרא יחד בדקדקנות שלוש סיפורי בריאה מונותיאיסטיים: הפרקים הפותחים את ספר בראשית במקרא, הפרולוג לבשורה ליוחנן בברית החדשה וסורות 21, 41, 45, 51 מהקוראן. נבחן את היחסים המורכבים שבין דמותו של האל הבורא לבין דמותו של האמן היוצר, ומתוך כך את היחס בין תפיסת המציאות הנבראת לבין מרחב הייצוג והעשייה האמנותית. נשלב בניתוח תובנות ממרחב ההגות הקלאסי של אפלטון ואריסטו וממרחב ההגות המודרני, פרי עטם של היידגר, לאקאן ואיריגארי. במהלך הסימפוזיון נבחן את האפשרות לעשייה אמנותית קבוצתית משותפת שתגלם את מרחב הפרשנות שנוצר בינינו.

סדנה בכתיבה על אמנות

ד"ר שאול סתר

4 ש"ס, 4 נ"ז

כתיבה על אמנות חזותית מובנת היום לרוב על-פי הדגם של ביקורת האמנות: כתיבה על מושא אמנותי קיים משכבר, סגור וחתום, שאותו יש לתאר, לנתח ולפרש, למקם בהקשרו החברתי והתרבותי ולהעריך. אולם למעשה קיימות סוגות שונות של כתיבה על החזותי, וכל אחת מהן משרטטת אחרת את אופן ההסמכה של סימן לדימוי, צורה לתוכן ואמנות לעולם. בסדנה זו נעסוק בסוגות השונות של הכתיבה על וסביב אמנות - טקסט קיר, טקסט קטלוגי, ביקורת, מסה עיונית, מסה אישית; וכן כתיבה בתוך המעשה האמנותי עצמו, וכתיבה של אמניות ואמנים לצד מעשה היצירה. נקרא טקסטים שנכתבו בסוגות הללו, נשאל על מאפייני כל אחת מהן, על ההבדלים ביניהן והטעמים לכתיבה בהן ועל הנחות היסוד האפיסטמולוגיות והלשוניות שעומדות בבסיסן. בתוך כך, נעסוק בפולמוס הביקורת, במעמדה של הביקורת הממוסדת בעידן הרשת וביחסים בין ביקורת אמנות, ביקורת החברה והתיאוריה הביקורתית (תוך קריאה בקאנט, ניטשה, א. רוגוף ועוד). במהלך הסדנה הסטודנטים יתנסו בכתיבה על אמנות בסוגות שונות, ובמחציתה השנייה יגבשו פרויקט כתיבה אישי.

ביקורת / תערוכת בוגרים

קורס קיץ מרוכז

ד"ר טל בן צבי, ד"ר שאול סתר

2 ש"ס, 2 נ"ז

תאריכי הקורס יפורסמו בהמשך

הסדנה תיערך בשבוע הביקורות לקראת תערוכת הבוגרים. ות של בצלאל. הסטודנטיות ייכנסו לביקורות בכמה מן המחלקות המעשיות, יקחו בהן חלק ולאחר מכן יערכו ניתוח של שיח האמנות שמתקיים בהן: המושגים, סוגי המבעים, אופני הדיבור, הממד הטיעוני והממד האמוטיבי, יחסי הכוח; וכן התכנים והצורות, החומרים והפעולות שמונחים על הכף בכל אחת מן המחלקות.

סמינרים

אָסֶת-אֶתִיקָה: האמנות כהכנסת אורחים

פרופ' דרור פימנטל

4 ש"ס, 4 נ"ז

הפילוסוף הצרפתי עמנואל לוינס זיהה את האתיקה עם הכנסת אורחים ללא תנאי של האחר לגמרי. בסמינר נעקוב אחר המושג/לא-מושג של הכנסת האורחים כפי שהוא בא לידי ביטוי בהגותם של לוינס, דרידה, סרטור, ואגמבן. בתוך כך תועתק הזירה של אירוע הכנסת האורחים מהמרחב הבין-אישי למרחב האסתטי של האמנות. הדבר יוביל לבחינת האמנות כאתר של הופעה של אחרות רדיקלית הזרה לכל חישוב וכלכלה. ברוח גישה חדשנית זו לאמנות ייבחנו עבודות אמנות משל יוזף בויס, מרסל דושאן, ג'ף וול, סיגלית לנדאו, דגנית ברסט ואחרים/ות.

תרבות חומרית, זהות לאומית: בין צייתנות לביקורת

ד"ר זליה מרקוביץ'

4 ש"ס, 4 נ"ז

הסמינר מוקדש לבחינת הזיקה בין תרבות חומרית וזהות, תוך שימת דגש על מנגנוני הזהות ודפוסי ההזדהות הלאומיים המקומיים על נמעניהם הרבים: ערבים ויהודים, מזרחים ואשכנזים, מהגרים וותיקים, יוצאי חבר המדינות וקהילת עולי אתיופיה. נברר את המושגים זהות, הזדהות ולאומיות, נעקוב אחר מנגנוני קונויציציה ונבחן פרקטיקות של הבניית זיכרון קולקטיבי — זאת בראי

הסוציולוגיה הביקורתית. בתוך כך, נתבונן על ההתהוות של אמנות הקרמיקה המקומית, עיצוב האופנה, ציורי כרזות ופרסומות והתכנון האדריכלי. נפגוש את ההיסטוריה והמופעים העכשוויים של התרבות החומרית בשדות אלו באמצעות אמנים, מעצבים ומתכננים מהמחלקות השונות בבצלאל. המפגשים (הרצאות אורח, ביקור בתערוכות, סיור במרחב האורבני הקרוב) ישמשו כרקע לכתיבת מחקר על המופעים שלובש שדה התרבות החומרית ועל תרומתו לעיצוב מוקדי שייכות והזדהות כמו גם ביקורת והתנגדות.

אסתטיקה/התנגדות: אמנות ודמיון פוליטי

ד"ר גל הרץ
4 ש"ס, 4 נ"ז

ברומן "אסתטיקה של התנגדות" מתאר פטר וייס כיצד מאבקה של קבוצת סטודנטים נגד עליית הנאציזם בגרמניה נעשה לויכוח נוקב על תולדות האמנות — על אופני המשמעות והכוח המיתי הטמונים בהן כמו גם ההופעה וההסתרה של דמויות משיחיות והבטחות לגאולה. בעקבות הוגות כמו בוני הוניג וונדי בראון, נבחן כיצד נוצרות ופועלות פיקציות חברתיות כגון גזע, מעמד, לאום ומגדר על קו התפר שבין הממשי והמדומיין. בעזרת חוקרות וחוקרים העוסקים בדמיון פוליטי — איריס מריון יאנג, ירון אזרחי, בוריס גרויס ואנניה רוי — נבחן את היחסים שבין החזותי והלא-מודע הפוליטי ובין האסתטי לתביעה המוסרית החורגים מדקדוק הזכויות הליברלי. באמצעות מקרי מבחן של מאבקים חברתיים ננתח את היחסים שבין התנגדות חברתית למאבק אסתטי. נבחן מהו כוחו של דמיון פוליטי ומהן מגבלותיו, כיצד התנגדות היא בה בעת התנגדות למדיום ולאסתטיקה שלו ובאיזה אופנים היא פורמת את המושג שבשמו היא מבקשת להיאבק.

קולנוע ופשיזם
פרופ' אשר סלה
4 ש"ס, 4 נ"ז

הסמינר עוסק ביחסים בין אידיאולוגיה וקולנוע, על סמך בחינה ביקורתית של המקרה האיטלקי. במהלך הסמסטר נדון בסרטים עלילתיים ודוקומנטריים שהופקו בעידן הפשיסטי (1922-1945). נתמקד גם ביצירה הקולנועית באיטליה ובעולם המתארת את המשטר הפשיסטי ומתמודדת עם מורשתו לאחר מלחמת העולם השנייה, מהזרם ניאוראליסטי ועד הקולנוע העכשווי. כיצד משטרים פשיסטים משתמשים בקולנוע ככלי של פרופגנדה? מה ההבדל בין אמנות מגויסת לבין אמנות מתגייסת? איך ההיסטוריה משתקפת בקולנוע ומה השימוש שנעשה בה? אלה חלק מהשאלות שיעמדו לדיון בליווי הקרנת סרטים וניתוחם.

"ששים לששים" או: "פוסטמודרניזם במבט היסטורי"

ד"ר אריק גלסנר
4 ש"ס, 4 נ"ז

מהן התמורות העמוקות שהתחוללו במושג התרבות החל משנות הששים? שנות הששים היו קו פרשת מים במחשבה על תרבות, במובנה הרחב והמצומצם כאחד, ואת השלכות השינוי אנחנו חיים עד היום. בין השינויים שהתחוללו בשנות הששים ניתן למנות את התהליכים הבאים:

1. התקפה על מושג "התרבות" של מתיו ארנולד — "התרבות" ככוח מעדן ו"ציוויליזטורי" — תפיסה שהייתה דומיננטית במסורת האנגלו-אמריקאית לפחות מאז אמצע המאה ה-19.
2. התקפה על מושג ה"סובלימציה" הפרוידיאני.
3. ערעור על חשיבות פונקציית הייצוג באמנויות.
4. אובדן העניין התיאורטי במתיחת גבול בין "גבוה" מול "נמוך" באמנויות ובביקורת "תרבות המונים".
5. אווירת "פיוס" בין התרבות לבין השוק, בניגוד להדגשת המתח ביניהן שרווחה במחשבה על תרבות ואמנות מסוף המאה ה-18.

5. שינויים טכנולוגיים ומדיאליים מואצים שגרמו לגעשתן של שלל סוגיות תיאורטיות: היחס בין מקור להעתק; חזרה למעין מצב "שבטי" קדום ובעקבותיו ערעור על ערכי "הנאורות" של המאה ה-18.
6. עליית תפיסה צינית של האמנויות כשדה כוח תחרותי ומשחק פנימי הנעדר "אובייקט" חיצוני.

חלק מההתפתחויות הללו "הוטבלו" במרוצת שנות השבעים תחת השם "פוסטמודרניזם". בסמינר נדון בהתפתחויות הרעיוניות הללו שחלו בשנות הששים והשבעים של המאה הקודמת. נתחקה אחר המסלול המפותל של התפתחות המושג "פוסטמודרניזם" שנוצר על מנת לאגד תחתיו את שלל ההתפתחויות הללו. ננסה להבין את מצבה העכשווי של התרבות לאור ההתפתחויות הרעיוניות שהציבו את הבסיס לה. ולבסוף, נציג את כמה כיווני מחשבה עכשוויים שמבקשים לפנות הרחק מן הרעיונות הללו והשלכותיהם.

תוצר, מוצר, יצירה: על המעשה האמנותי והפוליטי בעידן ההאצה הטכנולוגית ד"ר יובל קרמניצר 4 ש"ס, 4 נ"ז

מן השורש י.צ.ר בעברית נגזרים שלושה סוגים מובחנים של מושאים: תוצר, מוצר ויצירה. נגזרת נוספת מאותו השורש הינו היצר, אותו דחף אנושי יסודי, שהעסיק רבים בחזקת מפתח למהותה של החיה האנושית. להבחנות אלה זיקה מורכבת לסדרה הבחנות שאנחנו יורשים מן הפילוסופיה היוונית (טכנה, פואזיס, פרקסיס), אשר מקפלת בחובה הבחנות יסוד באשר לטיבה וסוגיה של הפעולה האנושית, בין המעשה הטכני, מעשה האמנות והמעשה הפוליטי, ויחסה של פעולה זו לעולם הטבע. אולם את העידן הנוכחי ניתן לאפיין באמצעות הערעור העכשווי ואף הפרימה של הגבול המפריד בין שלושת המושאים המוזכרים למעלה, מגמה שמורגשת בעוצמה רבה בשדה האמנות: ההבחנה בין תוצרי הטבע ומעשי ידי אדם (אנתרופוקן, אונטולוגיה מוכוונת אובייקטים), ההבחנה בין תוצר בעל ערך שימושי ובין יצירת אמנות (הגבול שבין אמנות ועיצוב, אמנות ומלאכה) וההבחנה בין יצירה בעלת מאפיינים אמנותיים ובין מוצרי צריכה, כמו גם הערעור על הגבול שבין תהליך היצירה ובין תוצאתו, התוצר האומנותי.

בסמינר נעסוק במושגי היסוד הללו של האונטולוגיה והאסתטיקה לאור התפתחויות דרמטיות של העת הזו בעזרת טקסטים מן המסורת הפילוסופית, טקסטים בפילוסופיה של האמנות, הטכנולוגיה, העיצוב, האנתרופולוגיה של יצורים לא אנושיים ודברים והפסיכואנליזה, ונבחן מושאי-תנוך (מדיה) אשר חוצים באופן מעניין מבחינה תיאורטית את הגבולות המושאיים/מושגיים. בפרט נתעניין בסמינר באופן שבו פיתוחים טכנולוגיים ורעיוניים עכשוויים כמו בינה מלאכותית מערערים על ההבחנה שבין יצירת אמנות ובין אובייקט טכני: מדענים ומהנדסים שואפים היום בגלוי ובמפורש לייצר מושאים שאינם מובנים ליוצריהם, ודומים בכך להגדרה הרומנטית של יצירת האמנות (תיזת ה"גאון") הרבה יותר מאשר הם דומים להבנה השגורה של עשייה טכנית-מדעית המבוססת על הבנה מכניסטית. לא רק מבנה ההכרה המכניסטי מתגלה כמודל לא הולם לתיאור העשייה המדעית והטכנולוגית, כך גם רעיון השליטה התועלתנית בטבע: בחזית ההתפתחות הטכנולוגית-מדעית ניצב היום ניסיון מפורש ליצור תופעות שחורגות מן ההבנה והשליטה האנושיים. מהו, אם כן, הדחף המניע התפתחות טכנולוגית? מדוע זהו תהליך שנתון בהאצה? כיצד להסביר את האחיזה הנפשית שיש לטכני עלינו – האימה, התקווה, התשוקה ותחושת הגורל המשונה שהוא מביא עימו? נעמוד על הזיקה שבין מגמה טכנית-מדעית זו להתפתחויות פוליטיות וחברתיות עכשוויות: עלייתה של פוליטיקה של המגונה, עידן חוסר האמון במוסדות, המלאכותי והממשי.

לימודי פרקטיקה

מעשה האוצרות א "מושג+אתר" הילה כהן שניידרמן 2 ש"ס, 2 נ"ז

הקורס יתקיים במחצית הראשונה של סמסטר א בימי חמישי
במשך 7 שבועות בין התאריכים 19.10.23-30.11.23

למעשה האוצרותי תמיד יש זמן ותמיד יש מקום. בקורס נתבונן ונחקור שתי נביעות מהן צומחת הפעולה האוצרותית: המושג — הדקדוק הפנימי של האוצר, נציג לרוח הזמן, והאתר — הקונטקסט שממנו צומחת הפעולה האוצרותית ואליו היא מיועדת. על שתי הנביעות להשתרג יחד באוצרות של תערוכה, על אחת כמה וכמה באוצרות שמובילה מוסד אמנותי. שם הקורס שואב השראה מהתערוכה המכוננת "מושג+אינפורמציה" שאצר יונה פישר במוזיאון ישראל בשנת 1971, תערוכה שבישרה את כניסת האמנות המושגית אל השדה המקומי. הקורס יצביע על הצורך לנטוע את המחשבה המושגית בתוך תנאים קונקרטיים שמעניקים הקשר ממשי לפעולה האוצרותית.

מעשה האוצרות ב מנגנונים מוזיאליים; הוראות הפעלה, פרקטיקות פעולה ד"ר עפרי כנעני 2 ש"ס, 2 נ"ז

הקורס יתקיים במחצית השנייה של סמסטר א בימי חמישי
במשך 7 שבועות בין התאריכים 07.12.23-25.1.24

הקורס יתמקד במוזיאונים כאתרים אפיסטמולוגיים המאפשרים התבוננות וחקירה של הנחות היסוד המרחביות, הזמניות והאידיאולוגיות שעליהם מושתת המוזיאון הציבורי. הקורס יקיים שני מהלכים מרכזיים: ראשית, נעיין בטקסטים וביצירות אמנות שיאפשרו לנו לפתח מבט ביקורתי במנגנונים המוזיאליים הקושרים בין כוח, ידע וזהות. שנית, נתנסה בפרקטיקות מבוססות תנועה, קול ועבודה קולקטיבית, שדרכן נוכל "להפעיל" את המנגנונים המוזיאליים ולדמיין כיצד יוכלו להפוך לכלי כיבול לחשיבה, חוויה ועשייה המזמנת סוגות שונות של ידע והקשרים חברתיים. בכל אחד מן השיעורים נתמקד במושג אחד: התערוכה כמתחם ראווה, אוספים לא יציבים, מרחב ללא מגע, הזמן המוזיאלי, "רקמות רכות" ומרחבים לימנאלים, הסיור המודרך. דרך קריאה, דיון ועבודה סדנאית, נתחקה אחר המקורות ההיסטוריים והאידיאולוגיים של המוזיאון הציבורי ונעיין במשמעויותיו העתידות בעידן של ניהול אלגוריתמי.

**סדנה רעיונית באוצרות וביקורת ב'
ד"ר אריאל הנדל, ד"ר טל בן צבי
6 ש"ס, 6 נ"ז**

קורס זה יתקיים כסדנה תיאורטית ופרקטית שתיפרס על פני יום לימודים שלם שבו נדון בסוגיות הנוגעות לאוצרות עכשווית וכתובה על אודות אמנות, ונתרגל — כקבוצה, בקבוצות קטנות או כיחידות ויחידים — אופנים שונים של אוצרות וכתובה. הסדנה תעסוק בקשר שבין אמנות ומקום, בדגש על העיר ירושלים. ירושלים — עיר מאוחדת, מפוצלת, שנויה במחלוקת, מעורבת, ניאוליברלית, פוסט-ניאו-קולוניאלית — מציגה שילוב ייחודי של תנאים עירוניים. היא מחולקת בין מזרח למערב ובין שכונות פלסטיניות, דתיות יהודיות-אורתודוקסיות וחילוניות-יהודיות. זוהי למעשה מטא-עיר דתית שבה פנטזיות ואובססיות באשר לעבר ולעתיד הן חלק מהחיים השוטפים, וכן גם מקום מרתק של פרקטיקות יומיומיות, חיכוכים ומפגשים בלתי צפויים המתנגדים לקטגוריות נתונות מראש. זו גם עיר ניאוליברלית מודרנית, שבה ההון המקומי והעולמי ממלא תפקיד מרכזי בהתפתחות עירונית חדשות. לדימויים, לאמנות ולתרבות החזותית יש משקל משמעותי בהבניית העיר ומשמעותה — ממש כשם שלעיר עצמה, להיסטוריה וליומיום שלה יש תפקיד מרכזי באמנות הנוצרת בתוכה. בסדנה נעסוק באובייקט האמנותי, בחללים שבהם הוא נוצר ומוצג, בצורות של תצוגה ואופני התרחשות אמנותיים ובשיח האמנותי והתרבותי שמקיים את כל אלה. נשהה במרחב הבצלאלי כסדנה של יצירה אמנותית מסוגים שונים ובין כיצד לחבור אליו ואיזה מפגשים יכולים להירקם בו. נערוך סיורים במספר אתרי אמנות ותרבות ובמרחבים עירוניים שבתוכם הם מתקיימים ונבחן איזה ידע נוצר בהם. ולאורך הסדנה כולה נהיה קרויים גם לעניינים אקטואליים שיעלו בשיח האמנות במהלך תקופתה. הסדנה תתקיים כמרחב של למידה שיתופית, מחשבה והתנסות.

**סדנה רעיונית באוצרות
ד"ר רועי ברנד
4 ש"ס, 4 נ"ז**

בסדנה זה נעסוק באוצרות במובנה הרחב — מעבר לדיסציפלינות של תולדות האמנות והמוזיאולוגיה. פרקטיקות עכשוויות באוצרות מפנות את תשומת הלב להיבטים האסתטיים, החברתיים, הפוליטיים והפילוסופיים שעולים בכל מקום וזמן שבו מתרחשת חוויה של אמנות. המפגשים במהלך הסמסטר יורכבו מחלק עיוני וחלק מעשי. נכיר כמה ממושגי היסוד של ביקורת האמנות והפרקטיקות האוצרותיות העכשוויות במסגרת הרצאות ודיון קבוצתי, ונתמקד בפיתוח פרויקט אישי הכולל מחקר והצעה אוצרותית. נדון בהיסטוריה של התערוכות ונעסוק בדיאלוג בין אוצרת ואמן. נית, בתרבות חזותית, בתצוגה כמדיום ובקטלוג כאתר, באוצרות כמסגור זמן או אירוע ובאמנות במרחב ציבורי.

**סדנה בכתובה על אמנות
ד"ר שאול סתר
4 ש"ס, 4 נ"ז**

ראו תקציר תחת קורסי בחירה

לכותבי.ות תזה -סדנת תזה
פרופ' דרור פימנטל (סמסטר א')
ד"ר טל בן צבי (סמסטר ב')

סדנת התזה תפגיש את הסטודנטיות והסטודנטים של שנה ב' שבחרו במסלול המחקרי ותדריך אותם בשלבים השונים לקראת כתיבתה של עבודת המחקר לתואר השני. בסמסטר א' יעבדו הסטודנטים על גיבושה של הצעת המחקר: החל מבחירת הנושא, דרך ניסוח שאלת מחקר, שרטוט שדה הדעת שבו ייערך המחקר ועד התווית ראשי פרקים ורשימה ביבליוגרפית. בסיומו של סמסטר זה יגישו הסטודנטים טיוטה להצעת מחקר. סמסטר ב' יוקדש להדרכה בעריכת מחקר: חידוד נושא התזה ופיתוח הכיוונים לבחינתו, מציאת ספרות מחקר רלוונטית ועכשווית, העמקת היכרות עם שדה הדעת ועם מהלכים תיאורטיים מרכזיים בו.

פרויקט גמר

פרויקט גמר – תערוכה דה פקטו
אילנית קונופני
פרויקט גמר, 6 נ"ז

פרויקט גמר "תערוכה דה פקטו" הוא יצירת תערוכה הלכה למעשה. רעיון התערוכה יוצא לפועל באוצרות קבוצתית באופן שיתופי, תוך עידוד חשיבה אינדיבידואלית ועבודה אישית מול האמניות והאמנים המציגים בתערוכה. כל סטודנטית וסטודנט מבצעים כיחידים וכקבוצה את שלל תפקידי האוצרות: העמקת המחקר וניסוח הרעיון האוצרותי, כתיבה אוצרותית, בחירת יצירות לתערוכה, קיום ראיונות וקשרי עבודה מתמשכים מול האמניות והאמנים, תכנון הצבה ועיצוב החלל. במקביל, הקבוצה תתנסה בצדדים הלוגיסטיים של הקמת תערוכה: הפקה והקמת התערוכה, ניהול לוחות זמנים, בניית תקציב וגיוס כספים, יח"צ ופרסום. בכל שנה נבחר החלל שבו מוצגת התערוכה בהתאם לתכניה. תערוכות עבר שנוצרו במסגרת הקורס הוצגו בקמפוס החדש בצלאל, בבית הנסן, במוזיאון פתח תקווה, ובפיתוח פלטפורמה אוצרותית וירטואלית המושתתת על טכנולוגיה של מציאות רבודה שהוצגה במוזיאון ישראל.

פרויקט גמר – גיליון
ארנה קזין
פרויקט גמר, 6 נ"ז

בפרויקט גמר זה יכתבו ויערכו הסטודנטיות והסטודנטים גיליון נושא של כתב עת ביקורתי על אמנות ויצירה, מתוך התבוננות במחלקות היצירה בצלאל. בשיתוף פעולה עם מחלקות היצירה בצלאל יבחרו משתתפות ומשתתפי הפרויקט סוגיה שמרתקת אותם ויתמקדו בה. יחד ילמדו את הנושא כפי שהוא בא לידי ביטוי בעבודות הסטודנטים במחלקות היצירה, ידונו בו, ויכתבו עליו במגוון סוגות של כתיבה על אמנות: רשימות ביקורת, רשימות דיוקן, רשימה על תופעה בשדה היצירה בצלאל ומחוצה לה, מסה או מאמר תיאורטי, ריאיון עם יוצרים, מסה ויזואלית. במהלך הסמסטר תיערך עבודה אינטנסיבית ואינטימית על גיליון אחד של "גיליון" – עם ישיבות מערכת, יציאה לשטח, ביקור במחלקות, שיחות עם יוצרות ויוצרים, והרבה כתיבה ועריכה. פרויקט הגמר "גיליון" הוא הזדמנות להתנסות בכתיבה ובעריכה של כתב עת ביקורתי על אמנות ותרבות, ובכלל זה התנסות בפרסום, ובשיחה שמתגלגלת בעקבותיו. ה"גיליון" יופיע בדפוס ובאופן דיגיטלי, ויהיה מוכן לתערוכות הבוגרות/ים בצלאל לתערוכת הגמר.